

กรมตรวจบัญชีสหกรณ์
Cooperative Auditing Department

หลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์

หลักการสหกรณ์

หมายถึง กฎเกณฑ์หรือข้อปฏิบัติที่สหกรณ์ถือเป็น
แนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้เกิดความสำเร็จ
มี 7 ประการ

1. เปิดรับสมาชิกด้วยความสมัครใจและไม่จำกัด (Voluntary and Open Membership)

- * สหกรณ์เป็นองค์กรแห่งความสมัครใจ
- * เปิดรับบุคคลทั่วไปที่เต็มใจจะรับผิดชอบ
ในฐานะสมาชิก
- * เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ
ฐานะทางสังคม เชื้อชาติ ศาสนาหรือการเมือง

2. ควบคุมโดยสมาชิกตามแนวทางประชาธิปไตย (Democratic Member Control)

- สหกรณ์เป็นองค์กรประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก
- สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ
- ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิก
ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก
- สมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน
(สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง)

3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจโดยสมาชิก (Member Economic Participation)

- สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ถือหุ้น) ในสหกรณ์อย่างเสมอภาค
- มีส่วนในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย
- ได้รับผลตอบแทน (ถ้ามี) ในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (ปันผลตามหุ้น)
- ตอบแทนสมาชิกตามสัดส่วนปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์ (เฉลี่ยคืน)
- สนับสนุนกิจกรรมสมาชิก

4. มีการปกครองตนเองและมีความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence)

หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์การอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาล หรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุนโดยอาศัยแหล่งเงินทุนภายนอก สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย และ สหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

5. การให้การศึกษ การฝึกอบรม และข่าวสาร (Education, Training)

สหกรณ์พึงให้การศึกษและฝึกอบรมแก่สมาชิก
ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการและพนักงาน
เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาสหกรณ์ได้อย่าง
มีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชนโดยเฉพาะ
อย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่อง
คุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์

6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์

(Co-operation Among Co-operative)

สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุดและเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

7. ความเอื้ออาทรต่อชุมชน

(Concern For Community)

สหกรณ์พึงดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อการพัฒนาชุมชน
ให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

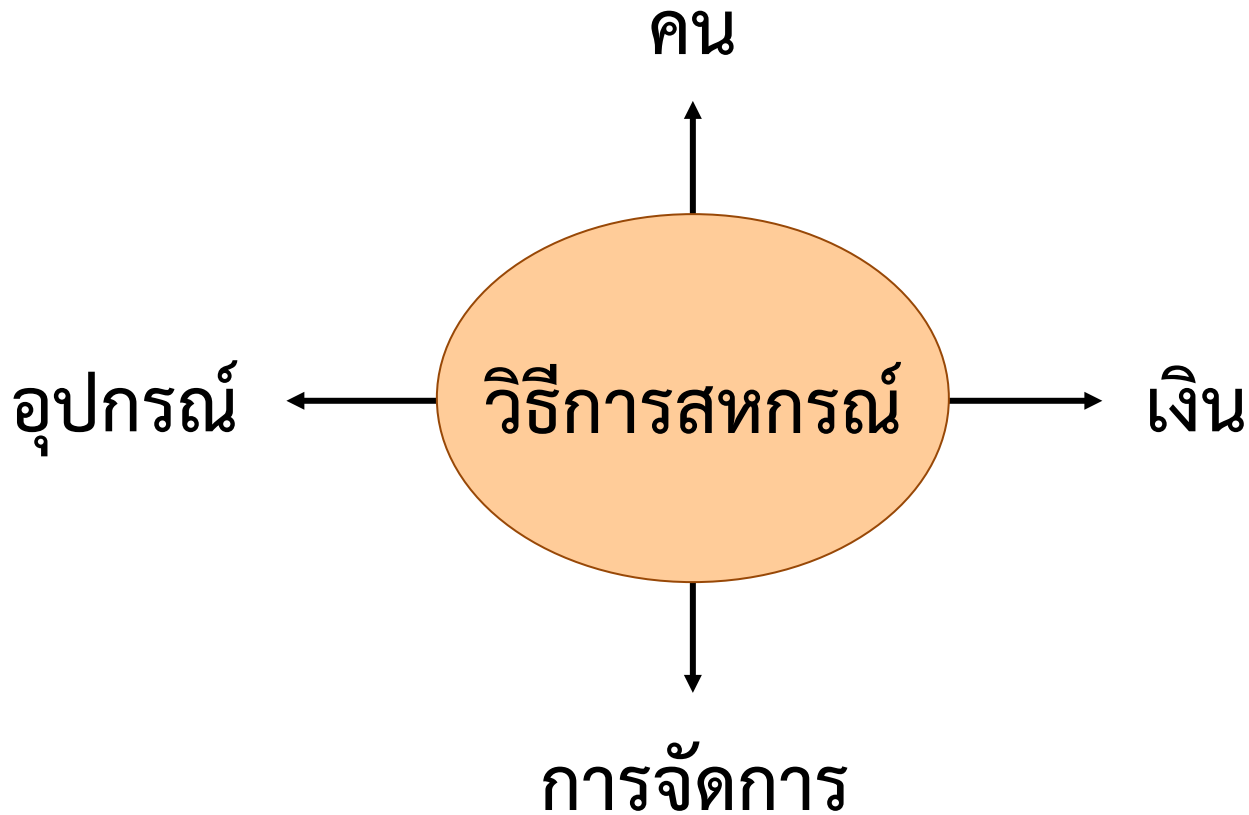
หลักการสหกรณ์ 7 ข้อ : หลักการดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืน

วิธีการสหกรณ์

คือ การนำหลักการสหกรณ์มาใช้ในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิก โดยไม่ละเลยหลักการบริหารธุรกิจ ซึ่งสหกรณ์แต่ละประเภทจะมีวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกันไปในแต่ละเรื่อง เช่น การจัดตั้ง การระดมทุน การดำเนินธุรกิจ และการส่งเสริมประโยชน์ทางเศรษฐกิจของสมาชิก โดยจะกำหนดวิธีปฏิบัติไว้ในข้อบังคับของสหกรณ์

วิธีการสหกรณ์ (ต่อ)

*** ต้องบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ***

วิธีการสหกรณ์ (ต่อ)

คน

เกิดความร่วมมือ ทั้งร่างกาย แรงใจ ของกรรมการ
พนักงาน และสมาชิก

อุปกรณ์

เกิดประโยชน์สูงสุด (ประหยัด คุ่มค่า)

เงิน

เกิดสภาพคล่อง เหมาะสมและเพียงพอ
ในการบริการสมาชิกและการทำธุรกิจ

การจัดการ

กำหนดวิธีปฏิบัติ ระเบียบ ข้อบังคับ ให้เหมาะสม
ทันเหตุการณ์ ตรงความต้องการของสมาชิก

อุดมการณ์สหกรณ์

คือ แนวความคิดที่เชื่อว่าวิธีการสหกรณ์จะช่วย
แก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของมวลสมาชิก
ให้มีความอยู่ดี กินดี และมีสันติสุข โดยการช่วยเหลือ
ตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยยึดถือหลัก ดังนี้

- ❁ การเป็นผู้ให้ สหกรณ์จะประสบความสำเร็จสมาชิกจะต้อง
ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัว
- ❁ นำใจสหกรณ์ ช่วยเหลือตนเอง/ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- ❁ ความซื่อสัตย์และความจงรักภักดี

อุดมการณ์สหกรณ์ (ต่อ)

- ❁ การให้บริการแก่สมาชิก เป็นเป้าหมายสูงสุด เพราะสหกรณ์เป็นของสมาชิก ดำเนินการโดยสมาชิก และเพื่อสมาชิก
- ❁ ไม่แสวงหากำไรสูงสุด
- ❁ สมาชิกมีจิตใจที่เป็นประชาธิปไตย ยอมรับฟังความเห็นของผู้อื่นและยอมรับฟังความคิดเห็นส่วนรวม
- ❁ สมาชิกมีภาระผูกพันและต้องรับรู้ปัญหาของสหกรณ์ สมาชิกต้องมีส่วนร่วมในการบริหารและการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์ ความสำเร็จจึงจะเกิดขึ้น

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับที่ผู้ตรวจสอบกิจการ จำเป็นต้องทราบ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542

และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553

ระเบียบ/คำแนะนำของนายทะเบียนสหกรณ์

ข้อบังคับ/ระเบียบของสหกรณ์

มติที่ประชุมใหญ่/ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ

พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553

หมวดที่ 1 บททั่วไป

หมวดที่ 2 การกำกับและส่งเสริมสหกรณ์

- 1) คณะกรรมการพัฒนาการสหกรณ์แห่งชาติ
- 2) นายทะเบียนสหกรณ์
- 3) การกำกับดูแลสหกรณ์
- 4) กองทุนพัฒนาสหกรณ์

พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ต่อ)

หมวดที่ 3 สหกรณ์

- 1) การจัดตั้งและการจดทะเบียนสหกรณ์
- 2) ข้อบังคับและการแก้ไขเพิ่มเติม
- 3) การดำเนินงานของสหกรณ์
- 4) การสอบบัญชี
- 5) การเลิกสหกรณ์

หมวดที่ 4 การชำระบัญชี

พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2553 (ต่อ)

หมวดที่ 5 การควบสหกรณ์เข้ากัน

หมวดที่ 6 การแยกสหกรณ์

หมวดที่ 7 ชุมนุมสหกรณ์

หมวดที่ 8 สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย

หมวดที่ 9 กลุ่มเกษตรกร

หมวดที่ 10 บทกำหนดโทษ

บทเฉพาะกาล

กฎหมายสหกรณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับตรวจสอบกิจการ

พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2542 มาตรา 53
“ ให้สหกรณ์มีผู้ตรวจสอบกิจการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้ง
จากสมาชิกหรือบุคคลภายนอก เพื่อดำเนินการตรวจสอบ
กิจการของสหกรณ์ แล้วทำรายงานเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ ”

ภาษีอากรตามประมวลรัษฎากร
ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

สหกรณ์เป็นนิติบุคคล
ตาม พ.ร.บ. สหกรณ์

สหกรณ์มิใช่บริษัทหรือ
ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล
ตามมาตรา 39 แห่งประมวลรัษฎากร

สหกรณ์ไม่มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้นิติบุคคล

ภาษีเงินได้นิติบุคคล

กรณีที่สหกรณ์ได้รับเงินจากนิติบุคคลอื่น เช่น ได้รับดอกเบี้ยเงินฝากจากธนาคาร ธนาคารผู้จ่ายดอกเบี้ย ไม่มีหน้าที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย จากสหกรณ์

ถ้าสหกรณ์ถูกหักภาษีเงินได้ ณ ที่จ่ายไว้ สามารถยื่นคำร้องขอคืนตามแบบ ค.10 ได้ภายใน 3 ปี นับแต่วันสุดท้าย แห่งกำหนดเวลายื่นรายการภาษีตามมาตรา 27 ตรี แห่งประมวลรัษฎากร

(กค 0811/4131 ลว. 20/05/2545)

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย

สหกรณ์เป็นผู้จ่ายเงินได้ที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย และนำส่ง

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ผู้รับ	อัตราภาษี
1. ม.40(1) เงินได้จากการจ้างแรงงาน เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง	-ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา	คำนวณตาม อัตราภาษี*
2. ม.40(2) เงินได้จากการรับทำงานให้ เช่น เบี้ยประชุม / โบนัส กรรมการ ค่าตอบแทนผู้ตรวจสอบกิจการ ค่าธรรมเนียม ค่านายหน้า	-ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา -บริษัท หรือห้างหุ้นส่วน นิติบุคคล -มูลนิธิหรือสมาคม (ไม่รวมถึงมูลนิธิ หรือ สมาคมที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนด)	คำนวณตาม อัตราภาษี* 3 % 10 %

ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย (ต่อ)

สหกรณ์เป็นผู้จ่ายเงินได้ที่ต้องหักภาษี ณ ที่จ่าย และนำส่ง

ประเภทเงินได้พึงประเมิน	ผู้รับ	อัตราภาษี
3.ม.40(4)(ก) ดอกเบี้ยเงินฝากประจำ	ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา	15 %
4.ม.40(8) เงินได้จากการให้บริการ (ต้องไม่ใช่ค่าจ้างทำของ ค่าโฆษณา ฯลฯ)	- ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ บุคคลธรรมดา - ผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้ นิติบุคคล	3 % 3 %

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้มีหน้าที่เสีย
ภาษีมูลค่าเพิ่ม

ผู้ขายสินค้าและผู้ให้บริการในทางธุรกิจ
หรือวิชาชีพในราชอาณาจักร หรือผู้นำเข้า
สินค้าหรือบริการ ไม่ว่าจะประกอบกิจการ
ในรูปของบุคคลธรรมดา นิติบุคคล
(ห้างหุ้นส่วนบริษัท ฯลฯ)

- อัตราร้อยละ 7 กรณีทั่วไป
- อัตราร้อยละ 0 กรณีส่งออก , ขายให้แก่ UN, สถานทูต ฯลฯ

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

การขายสินค้าที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

ถ้ามีรายรับเกินกว่า 1,800,000 บาท ต่อปี

ต้องจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการ
จดทะเบียนและเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน

สหกรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เฉพาะสหกรณ์ที่มี
ทุนดำเนินการซึ่งมีมูลค่าหุ้นรวมตั้งแต่สองล้านบาทขึ้นไป
และมีวัตถุประสงค์ดำเนินการกิจการเกี่ยวกับการรับฝากเงิน ให้กู้
ให้สินเชื่อ รับจํานองหรือรับจํานําทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้มาซึ่งเงิน
และทรัพย์สินต่างๆ โดยวิธีใดๆ มีหน้าที่รายงานการทำธุรกรรม
ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
เมื่อทำธุรกรรมเป็นเงินสดมูลค่าตั้งแต่ 2 ล้านบาทขึ้นไป
ต้องจัดทำรายงานการทำธุรกรรมเสนอต่อ
สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.)

The background features a CD-ROM on the left and a compass on the right. The CD-ROM is partially visible, showing its reflective surface and a central hole. The compass is a circular instrument with a white face and a yellow needle, showing degree markings around its perimeter. The overall color palette is soft, with light blues and yellows.

The End & Thank You!

www.cad.go.th